

УДК 37.013 (075.8)+ 378.147

О. А. КОНОВАЛ,

д. пед. н., професор, Криворізький педагогічний
інститут ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
konovaloa@gmail.com

Т. І. ТУРКОТ,

к.пед. н., доцент, КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти»,
tepli_doloni@rambler.ru

НОВІ ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ТА ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Authors ground the necessity of constructing of the model of the organization of students self study – future physics teachers on a new conceptual basis with using of the renewed system of principles (synergy, binaryness, integration, alternativeness, pedagogical reflection and individual-differentiating approach).

В умовах переходу людства до інформаційно-технологічного суспільства зміст знань оновлюється надзвичайно швидко, а тому випускник вищого педагогічного навчального закладу має не тільки бути здібним до самостійного навчання, але й повинен бути готовим до впровадження у власну педагогічну практику новітніх методик управління самостійним накопиченням знань учнями загальноосвітніх шкіл. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває проблема формування у студентів педагогічних ВНЗ здібності до самоактуалізації, самоосвіти та самовдосконалення. Це завдання окреслює мету наукового проекту «Дидактичні засоби самостійної роботи студентів», який наразі реалізується творчою групою фахівців Криворізького педагогічного інституту ДВНЗ «Криворізький національний університет». У межах цього проекту запропонована нова модель організації самостійної роботи студентів (СРС), яка в нашій інтерпретації постає як логічно послідовна, складна система елементів професійно-педагогічної освіти, що функціонує в спеціально створеному інформаційно – освітньому середовищі ВНЗ і спирається на конкретні концептуальні засади (на теоретико – методологічному рівні: системний, аксіологічний, синергетичний підходи; на методико-практичному рівні: особистісно-орієнтований, особистісно – діяльнісний, компетентнісний, акмеологічний, ресурсний, рефлексивний, інформаційно-пізнавальний підходи). Відповідно завдань педагогічного дослідження було доповнено існуючу систему принципів організації СРС (самостійності, професійно-педагогічної спрямованості, гуманізації й гуманітаризації, наступності, науковості, свідомості й активності, системності, послідовності й раціональності, доступності, зв'язку теорії з практикою, професійно-педагогічної значущості) [Малихін О. В.] принципами - бінарності, синергетизму, альтернативності, інтеграції, індивідуально-диференційованого підходу та педагогічної рефлексії. Так, принцип бінарності вимагає таких методик організації самостійної роботи студентів, які після засвоєння, осмислення і відповідної трансформації могли б бути творчо використані ними в навчанні учнів процесам самоосвіти. Принцип інтеграції спирається на відому тезу О. Леонтьєва про те, що людина намагається уникнути дезінтеграції своєї свідомості. В організації СРС реалізація принципу інтеграції забезпечується встановленням зв'язків між змістом та всіма видами аудиторних занять і позааудиторною самостійною роботою студентів. Принцип альтернативності ми розглядаємо як надання студенту можливості вибору змісту, форм, методів самостійної роботи і темпу просування по індивідуальній траєкторії самоосвіти. Принцип індивідуально-диференційованого підходу до студентів передбачає розробку індивідуальної програми самостійної роботи студента з урахуванням його індивідуально-типологічних особливостей, зокрема, стилю навчально-пізнавальної діяльності. Принцип педагогічної рефлексії зорієнтований на навчання студентів умінням самоаналізу результатів самоосвітньої діяльності як підґрунтя самоактуалізації, самореалізації та професійного самовдосконалення.

Резюмуючи підкреслимо, що опертя на запропоновані концептуальні підходи та принципи дозволили теоретично обґрунтувати «Модель організації самостійної навчальної діяльності студентів» і започаткувати її апробацію при вивченні спеціальної теорії відносності (курс «Теоретична фізика») майбутніми вчителями фізики. Перспективу подальших досліджень вбачаємо у розробці системи дидактичних засобів, використання яких сприятиме підвищенню ефективності реалізації розробленої «Моделі».